

Barnas skrekkekjul

Hjelpetelefonene har stor pågang i julehøytida. Mange er barn og ungdom.

JULEBRÅK

Tekst: **Vigdis Alver**
val@dagbladet.no

OSLO/SKIEN (Dagbladet): Hjelpetelefonene til flere organisasjoner melder om stor og jevn pågang før jul, på julaften og i begynnelsen av romjula. Det er mange barn og ungdom som tar kontakt.

Mental helses hjelpetelefon har hatt døgnåpent hele jula med flere linjer, over 700 tok kontakt fra lille julaften til andre juledag.

– I år har flere barn enn før ringt oss, de er helt ned i 12-årsalderen. Før jul grudde mange seg. Barna er bekymret for hvordan jula skulle bli i forhold til foreldre og alkoholbruk.

Nå i juledagene har mange av barna snakket om bekymring for

venner. Et av samtaleemnene har vært venner som oppfører seg annerledes og venner som driver med selvskading, sier nestleder Børre Bamle i Mental helses hjelpetelefon.

De voksne som tar kontakt snakker mye om ensomhet, om å ikke ha noen å feire med. For andre er selve samværet problemet.

Topper seg i jula

Røde Kors telefonens dialogtilbud har både telefon- og nettilbud for barn og ungdom opptil 18 år. Pågangen har vært stor hittil i jula.

– Julaften hadde vi flere telefonhenvendelser enn tidligere. Vi har besvart flere meldinger fra lille julaften til og med første juledag enn vi gjorde hele romjula i fjor til sammen. Vi får flere henvendelser på nett enn på telefon, det øker fra år til år, sier leder Tone Rustad Fagerhaug.

Rus og relasjoner

Kirkens SOS har hatt mellom 5-15 døgnåpne linjer så langt i jula.

– Ensomhet, vanskelige re-

FAKTA

Krisetjenester

● Kirkens SOS er døgnåpen og tilbyr en anonym og uforpliktende samtale på telefon eller via melding fra sin nettside.

● Røde Kors telefonens dialogtilbud er rettet mot barn 6 til 18 år. De kan snakke med en voksen helt anonymt eller skrive inn via nettstedet Kors på halsen.

● Mental helses hjelpetelefon er døgnåpen, drives av landets største organisasjon for brukere, pårørende og andre interesserte innen psykisk helse.

● Voksne for barn har telefon- og mailtjeneste for voksne med bekymringer/spørsmål i forhold til barn og unge.

lasjoner og rus er dominerende tema. Mange såre minner dukker opp. Jula er vanskelig, den forsterker alt. Det er vanskelig å være alene og vanskelig å være sammen. Jula er kontrasten mellom alt det lykkelige og fine og det svært vanskelige, sier rådgiver Kåre Dag Mangersnes.

«Jeg orker rett og slett ikke mer av jula!»

Vonde juleopplevelser gjør at mange tar kontakt med de frivillige hjelperne på hjelpetelefoner og netjtjenester. Her er noen eksempler.

Flere innlegg på netjtjenesten «Kors på halsen» i regi av Røde Kors viser at tankene om jul ikke bare er gode blant barn og ungdom.

«Jeg orker rett og slett ikke mer av jula! Jeg er så utrolig deprimert og har selvmordstanker i ett sett! (...)», skriver en innsender på lille julaften.

Andre juledag skriver en 13-åring: «Er det veldig farlig å drikke et glass med vin og ta to innsovnings tabletter? Gjorde nettopp det, og jeg tror ikke jeg burde ha gjort det ... Jeg er ei 13 år gammel jente som nettopp har hatt en stor krangel med mor, og det førte til at jeg drakk en del vin og tok 2 innsovnings tabletter. Hadde kunnet tatt flere, men tror at mamma hadde merket det om jeg gjorde det.(...)»

Foreldrekrangel

Ei jente skriver om familien sin andre juledag: «(...) I dag på selveste julaften gikk det som jeg hadde ventet. Mamma og pappa kranglet, og nå har pappa reist sin vi til der vi bodde før. Mamma prøver å snakke med han, men enten vil han ikke eller så ler han bare av henne og tar ingenting alvorlig. Jeg har i lengre tid fått slengt all dritten som de har mot hverandre rett i fleisen. (...)»

Til Mental helse ringte en tenårings i jula og var bekymret for storebroren sin. Ifølge nestleder Børre Bamle sa han:

– Han har kuttet seg opp på armen med vilje. Jeg lurer på hvorfor.

Kirkens SOS har mottatt mange fortvilte telefoner og skriftlige innlegg i jula. Generalsekretær Nora Blaasvør gjengir til Dagbladet:

Juledagen skrev en ungdom om å sitte alene fordi moren var på fylla:

– Hvor en mamma? Dette skjer hver gang.

Ensomhet

En voksen datter tok kontakt på julaften om forholdet til moren. Om tanken på tidligere, såre juleminner som hindrer samvær:

– Vi vet at mamma sitter alene, det gjør vi også. Det er pyton, vi snakker ikke sammen. Det går galt når vi er sammen, men det er ensomt når vi ikke er det.

Ei eldre kvinne som ringte julaften snakket om skuffelsen over egne barn som ikke tar kontakt før jul og som ikke inviterer.

– Jeg vet at barna er samlet, men jeg er ikke bedt. Jeg er ikke med når de andre samles.

En mannlig innringer takket nei til juleselskapet fordi han visste at vertskapet serverer alkohol. Men han fortalte ikke familien årsaken til avbudet. I stedet satt han alene julekvelden.

– Vet det vil gå galt om jeg drikker alkohol.

På Kirkens SOS nettsider har en innsender skrevet dette hjertesukket:

«Hjelp nå er det jul, og mine tanker lever i skjul. Alt skal være så bra, og alle må være så glad. Alle setter på seg et smil, jula skal gjennomføres med stil.»

TILSTEDE: – Vår viktigste oppgave er å være til stede for dem som ringer. Når barn ringer prøver vi å være å dramatisere situasjonen deres, fordi det kan øke vanskene, sier nestleder Børre Bamle i Mental helses hjelpetelefon. Foto: Torbjørn Berg